

Datum
2023-11-10
Vår referens
Karolina Bergmark
Strateg
Karolina.Bergmark@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö – Slutrapport, Stadskontoret

FRI-2023-1455

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 14 oktober 2020 att inrätta en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö (STK-2020-1243). Tillväxtkommissionen uppdrag har varit att analysera förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Därtill ska kommissionen ta fram förslag på åtgärder som förbättrar förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö

Tillväxtkommissionens slutrapport tar upp angelägna områden för att förbättra förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. I flertalet fall finns redan pågående utvecklingsarbetet och processer som kan använda det kunskapsunderlag som tillväxtkommissionen tagit fram samt dess åtgärdsförslag.

Fritidsförvaltningen bedömer att denna form av gemensamt kunskapsunderlag är något positivt för staden i stort. Fritidsförvaltningen har valt att kommentera de åtgärdsförslag som framför allt är relevanta för förvaltningen. Därtill konstaterar förvaltningen att rapporten saknar inkluderande perspektiv från Agenda 2030-arbetet.

Förslag till beslut

Fritidsnämnden godkänner yttrandet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Stadskontoret
- Malmö en stad två berättelser, Tillväxtkommissionen för ett inkluderande och hållbart Malmö Slutrapport
- Protokollsutdrag § 173, särskilt yttrande SD
- G-Tjänsteskrivelse fritidsnämnden 231121
- Yttrande fritidsnämnden 231121

Beslutsplanering

Fritidsnämndens ordförandeberedning 2023-11-09

Fritidsnämndens Arbetsutskott 2023-11-20

Fritidsnämnden 2023-11-21

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 14 oktober 2020 att inrätta en tillväxtkommission för ett inkluderande och hållbart Malmö (STK-2020-1243). Tillväxtkommissionen uppdrag har varit att analysera förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Därtill ska kommissionen ta fram förslag på åtgärder som förbättrar förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö på medellång och lång sikt. Direktiven lyfter tydligt fram att kommissionen ska fokusera på de utmaningar och möjligheter som finns i Malmö och att förslagen och rekommendationerna ska vara realiserbara.

Tillväxtkommissionen har bestått av 14 kommissionärer varav forskare, experter och praktiker inom bland annat företagande och entreprenörskap, innovation, arbetsmarknad, utbildning och klimat ingått i kommissionen. Kommissionärerna har representerat en bredd av olika forskningsinriktningar och organisationer. Tillväxtkommissionen har haft ett råd och en referensgrupp med unga som varit kopplat till arbetet där bland annat ett antal aktörer från Malmös civilsamhälle ingått. Därtill har ett sekretariat varit kopplat till kommissionen. Sekretariatet har koordinerat och processlett kommissionens arbete samt, tillsammans med kommissionens ordförande, ansvarat för framtagande av slutrapport. Tillväxtkommissionen inledde sitt arbete i mars 2021 och slutrapporten presenterades i maj 2023.

Kunskapsunderlagsrapporter

En betydelsefull del av Tillväxtkommissionens arbete har varit att beställa vetenskapliga kunskapsunderlagsrapporter. Totalt har elva kunskapsunderlagsrapporter tagits fram på uppdrag av kommissionen inom bland annat områdena arbetsmarknad, utbildning, civilsamhälle, integration, organisation och Malmö-Köpenhamn. Två av rapporterna har författats av tillväxtkommissionärer, medan övriga har skrivits av externa forskare verksamma vid olika lärosäten. Kunskapsunderlagsrapporterna utgör självständiga underlag.

Slutrapport

Tillväxtkommissionens slutrapport innehåller totalt 54 åtgärdsförslag inom fem områden (näringsliv och entreprenörskap, Köpenhamn/Danmark och norra Tyskland, Arbetsmarknad, utbildning och kommunal verksamhet och organisation).

Tillväxtkommissionens slutrapport tar upp angelägna områden för att förbättra förutsättningar för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. I flertalet fall finns redan pågående utvecklingsarbetet och processer som kan använda det kunskapsunderlag som tillväxtkommissionen tagit fram samt dess åtgärdsförslag. Vissa förslag bör utvecklas vidare för att kunna få önskade effekter.

Fritidsförvaltningens förslag till yttrande

Inledningsvis vill fritidsförvaltningen betona att denna typ av gemensamt kunskapsunderlag är positivt för staden i stort. Fritidsförvaltningen har valt att kommentera de åtgärdsförslag som framför allt är relevanta för förvaltningen. Förvaltningen konstaterar också att rapporten saknar referenser till Agenda 2030-arbetet.

Arbeta för flexibla detaljplaner och mångfald i användning av byggnader och lokaler

Tillväxtkommissionen lyfter att en bidragande faktor till att skapa förutsättningar för entreprenörskap i Malmö handlar om tillgång till lokaler där verksamheter kan testa sin verksamhet i olika delar av staden. I detta lyfter slutrapporten fram vikten av flexibla detaljplaner och tillåtet av mångfald och flexibilitet i användning av lokaler och byggnader som en viktig förutsättning för företagande, affärsidéer och experimenterande av verksamheter.

Förvaltningen vill i samband med detta åtgärdsförslag betona vikten av att skapa goda förutsättningar för Malmös civilsamhälle att utvecklas. Anpassade lokaler med låga kostnader är en förutsättning för många organisationer och Malmös föreningsliv. Idag är möjligheten att hitta lokaler för dessa aktörer begränsade. Ett rikt och varierat civilsamhälle möjliggör för meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter för malmöborna som i sin tur exempelvis bidrar till ökade sociala sammanhang, ökad trygghet och en god folkhälsa.

Arbeta för att underlätta för pendling till andra städer och mellan stadens olika delar

Tillväxtkommissionen lyfter fram behovet av att underlätta för pendling, inom staden samt till andra städer för att möjliggöra ökad förvärvsgrad.

Fritidsförvaltningen ser positivt på åtgärdsförslaget och vill framhålla att arbetet med att underlätta för pendling är centralt inte bara när det gäller den framtida arbetsmarknaden utan även när det gäller möjligheter att ta sig till och från fritidsaktiviteter för malmöborna.

Ta initiativ för att etablera en engelskspråkig nyhetsajt med fokus på den bredare regionen

Tillväxtkommissionen lyfter fram behovet av att ta fram en engelskspråkig nyhetsajt med fokus på den bredare regionen för att både kunna informera på hemmaplan men att sajten även kan fungera som en informationskanal internationellt för att skapa internationellt intresse om möjligheterna i Malmöregionen.

Fritidsförvaltningen är positiv till åtgärdsförslaget och tror även detta kan vara fördelaktigt i samband med arbete kopplat till rekrytering av stora evenemang.

Säkerställ att resursfördelningen inom grundskola och gymnasieskola återspeglar skolans kompensatoriska uppdrag

Tillväxtkommissionen lyfter att alltför många elever lämnar grundskolan och gymnasieskola utan fullständiga betyg och ser behovet av att Malmö stad ser över den socioekonomiska fördelningsnyckel som används för att fördela resurser mellan skolor med målsättningen att undersöka om modellen skapar förutsättningar för såväl enskilda som kommunala huvudmän att tillgodose elever olika behov och förutsättningar.

I samband med detta vill fritidsförvaltningen även lyfta att avsaknad av rätt till fritidshem är en

utmaning för unga malmöbor. Enligt Skolverket ska fritidshemmet bidra till att ge en meningsfull fritid genom att eleverna ”ska få möjlighet att träna på demokrati, inflytande och ansvar i praktiken. Lek, rörelse och skapande aktiviteter är viktigt” (Skolverket 2023). I den kommande rapporten *Vägar till jämlik fritid – en studie om meningsfulla fritidsaktiviteter och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud*, Nazem Tahvilzadeh, Lisa Kings och Alexander Nazar, Södertörn högskola (beställd av fritidsnämnden) understryks att rätten till fritidshem för alla barn är en förutsättning för en jämlik fritid. Rapportförfattarna drar slutsatsen att den villkorade tillgången till fritidshem förstärker ojämlikheter redan vid skolstarten. Fritiden är för barn och ungdomar den tid på dygnet som börjar när skolans läroplansstyrda undervisning slutar. Ojämlik tillgång till fritidshem innebär att möjligheter för barn att delta i meningsfulla fritidsaktiviteter grundläggs vid tidig ålder. För att hantera barnens fritid när skolan tar slut tidigt på eftermiddagen är det inte osannolikt att äldre syskon får ta ansvar för yngre syskons aktiviteter efter skolans slut. I Malmö erbjuds fritidshem på skolor för skolelever från 6 till 13 år men endast barn vars föräldrar som arbetar eller studerar har rätt till plats på fritidshem. Vissa undantag kan visserligen göras, men platsen på fritidshem är också avgiftsbelagd vilket skapar ytterligare hinder för många. Problemet med ojämlik tillgång till fritidshem för barn som tillhör hushåll med låga inkomster eller föräldrar som är arbetslösa uppmärksammades nyligen i *utredningen om en utökad rätt till fritidshem* (SOU 2021:05). Utredningens genomlysning visar att bristande tillgång till fritidshem skapar trösklar för barn att finna meningsfulla sammanhang för olika meningsfulla fritidsaktiviteter. Rätt till fritidshem är en förutsättning för att överbygga en av utmaningarna som finns för allas barns rätt till en jämlik fritid vilket i sin tur har en påverkan på barn och ungas livschanser samt skolprestation. Fritidsförvaltningen vill därmed lyfta fråga om rätten till fritidshem och att den bör hanteras förvaltningsövergripande.

Utred förutsättningarna för att införa ett kommunalpolitiskt ramverk i Malmö, med syfte att stärka förutsättningarna för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling på lokal nivå

Tillväxkommissionen rekommenderar att staden, tillsammans med berörda aktörer utreder förutsättningarna för att införa ett kommunalpolitiskt ramverk för Malmö. Fokus för det kommunalpolitiska ramverket skulle exempelvis kunna vara att motverka segregation och stärka utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser för att få fler malmöbor i arbete. Aktörer som agerar på lokal nivå ska kunna bjudas in för att stärka utvecklingen i en positiv riktning. Insatser som genomförs inom ramen för det kommunalpolitiska ramverket bör utvärderas. Detta arbetssätt skulle bidra till långsiktigt hållbar samhällsutveckling enligt åtgärdsförslaget.

Fritidsförvaltningen är positiv till åtgärdsförslaget men ser att det behöver vidareutvecklas och tydligt förankras i staden. Vidare vill förvaltningen betona behovet av handlingskraftiga strukturer i det gemensamma arbetet att motverka segregation. Åtgärdsförslaget kan med fördel utvecklas, förstärkas och samköras med Budgetuppdraget 2023 *Definiera och starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor* (STK-2023-137) som nu är ute på remiss.

Utveckla samverkan över förvaltningsgränserna inom Malmö stad

Tillväxtkommissionen lyfter behovet av ökad intern samverkan i staden. Stora utvecklingsprojekt hanteras inte enskilt av en nämnds ansvarsområde utan spänner över flera nämnders uppdrag. Det finns därmed ett behov av utvecklad samverkan över förvaltningsgränserna i stora utvecklingsfrågor som är av stor vikt för hela staden.

Fritidsförvaltningen vill betona vikten av åtgärdsförslaget då samverkan är en avgörande faktor för förvaltningarnas möjlighet att framgångsrikt genomföra samtliga grunduppdrag, driva utvecklingsfrågor samt för att skapa en jämlik stad.

Följa upp och utvärdera kommunala insatser

Tillväxtkommissionen lyfter vikten av att följa upp och utvärdera kommunala satsningar både internt och externt med exempelvis stöd och hjälp av forskning. Detta ställer karv på systematisk dokumentation över insatser som genomförs. Ett aktivt arbete med långsiktig uppföljning och utvärdering av kommunala åtgärder ger ökad kunskap samt bättre beslutsunderlag.

Fritidsförvaltningen är positiv till åtgärdsförslaget och ser även hur förslaget sammanfaller med pågående förvaltningsövergripande utvecklingsprocesser, exempelvis arbetet med lokal statistik. Vidare ser förvaltningen ett behov av forum för att sprida, dela och diskutera olika utvärderingar och kunskapsunderlag i förvaltningsövergripande forum. Detta skulle kunna möjliggöra ett sätt (av många) att arbeta med ett gemensamt lärande och ansvarstagande för utvecklingsformer för att arbeta utifrån ett hela-staden perspektiv. Ett exempel på hur staden kan arbeta med kunskapsdelning är fritidsförvaltningens arbete med kunskapsseminarium som startades 2023 som är en del av förvaltningens strategiska omvärldsarbete där vi vill skapa ett forum för kritiska diskussioner och utveckling. Samtliga medarbetare i staden har möjlighet att delta.

Utred möjligheten att teckna sociala överenskommelser mellan Malmö stad och näringslivet i Malmö

Tillväxtkommissionen lyfter frågan om möjligheten att teckna sociala överenskommelser med befintligt näringsliv i staden. Detta med syfte att ta ett gemensamt ansvar för en socialt hållbar utveckling på lokal nivå.

Fritidsförvaltningen ser positivt på att en denna utredning genomförs men vill att utredningen även inkluderar möjligheten att sociala överenskommelser även ska kunna omfatta civilsamhället.

Stärk ramvillkoren för civilsambällesaktörer i Malmö

Tillväxtkommissionen lyfter behovet av att stärka villkoren för civilsamhället i Malmö. I samband med detta lyfts behovet av tydliga villkor för att söka och redovisa olika former av bidrag. I dagsläget skapar vissa utlysningar konkurrens inom civilsamhället. För att undgå detta föreslås i stället att utlysningar bör främja samverkan mellan olika aktörer. Därtill förordar tillväxtkommissionen att kommunen utreder möjligheten till en central stödfunktion för civilsamhället, ett civilsambälleskontor. Det kan exempelvis handla om att föra kontinuerlig dialog, stödja nätverk och skapa långsiktig samverkan mellan civilsamhället och kommunen.

Fritidsförvaltningen är positiv att stärka civilsamhällets möjligheter att bedriva verksamhet samt att möjliggöra för ökad samverkan med och mellan civilsamhället. Förvaltningen framför att utvecklingsarbete bör inkluderas i redan befintliga strukturer och samverkansformer för att stärka samt utveckla dem, däremot ser förvaltningen inte ett behov att ett nytt center för civilsamhället. Idag finns Föreningscenter Nobel 21 som är en mötesplats för Malmös föreningsliv som utvecklas av Malmö Ideella tillsammans med Malmö stad. Mötesplatsen fungerar som en plattform för samverkan och nätverkande där även konferenser och föreläsningar arrangeras. Vidare vill förvaltningen belysa Malmöandans arbete för ett mer jämlikt och inkluderande Malmö där tydliga samverkansformer idag redan finns. Därtill finns idag ett nätverk för bidragsgivande förvaltningar. Detta nätverk bör inkludera tillväxtkommissionen åtgärdsförslag, framför allt är förslaget an-

gående behovet av tydliga villkor och riktlinjer för att söka bidrag aktuellt för nätverket.

Ansvariga

Dzermal Imsirovic Enhetschef

Johan Hermansson Direktör